

стандартизовані навчальні матеріали, апробовані процеси й процедури, дистанційна освіта розширює їхній спектр і робить їх доступними набагато більшій кількості людей. Воно охоплює послугами початкову, середню, вищу формалізовану й неформалізовану освіту й професійну підготовку широкого кола населення, у тому числі й в районах, що не мають в своєму розташуванні установ денної форми навчання. Дистанційні методи освіти виявляються прийнятними також для таких соціальних груп, які не мають або втратили постійне місце проживання, ведуть кочовий спосіб життя або змушені бути переселенцями: дистанційне навчання доступно для них у будь-якому місці, де б вони не перебували, поза залежністю від наявності або відсутності там звичайних стаціонарних навчальних закладів.

В процесі вирішення усього вищезазначеного впродовж наступних 20 років в Україні завершиться перехід до новітньої форми інтелектуальної та професійної соціалізації людини, однією з найважливіших педагогічних технологій якого стане дистанційне навчання. Це відбудеться не лише тому, що дистанційне навчання є більш ефективним з економічної точки зору, що воно є більш інформаційним, потребує менших затрат фізичної енергії і часу, а й тому, що його доступність для всіх громадян вперше створює умови для реалізації принципу «навчання – впродовж усього життя», що є найважливішою складовою динамічних темпів розвитку сучасного соціуму.

Список літератури

1. Андреев А. А Компьютерные и телекоммуникационные технологии в сфере образования // Школьные технологии, 2001. №3.
2. Мария Гершуни, Источник: «Деньги», 12-07-2000, №27
3. Интернет джерело <http://kul.kiev.ua/informacija/pro-distancyne-navchannja.html>

УДК 316

КЕРІВНИЦТВО ТА ЛІДЕРСТВО: СОЦІАЛЬНО ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

В. О. Вербовицька, ст.гр. УП-14

В. О. Липчанський, к.п.н., доц.

Кіровоградський національний технічний університет

В даний час залишаються дуже актуальними проблеми індивідуального стилю управління, вироблення управлінського рішення. Форми, методи, принципи вирішення цих проблем відрізняються надзвичайною різноманітністю: тут і спроби виступити в ролі такого собі прохача, і прагнення за удаваною грубістю приховати своє невміння управляти людьми.

Досвід показує, що низька управлінська культура серйозно позначається на всій життєдіяльності організації. Одним з важливих умов успішного виконання поставлених перед організацією, є наявність певних особистісних і ділових якостей керівника, а також вибір оптимального стилю управління.

Вже в перших роботах з психології управління в якості одного з її істотних напрямів була виділена психологія особистості керівника. Емпіричне вивчення цієї проблеми почалося з 20-х років і в даний час ведеться досить інтенсивно. Проблема лідерства та керівництва є однією з кардинальних проблем психології управління.

Спочатку лідер трактувався як член групи, який висувається в результаті взаємодії членів групи при вирішенні конкретної задачі. Він демонструє більш високий, ніж інші члени групи, рівень активності, участі, впливу в рішенні даної задачі. Іншими словами, лідер висувається в конкретній ситуації, приймаючи на себе певні функції.

Поганий керівник знає, що треба робити. А хороший показує, як це треба зробити.

Інші члени групи приймають лідерство, тобто будують по відношенню до лідера такі відносини, які припускають, що він буде вести, а вони будуть відомими.

Процес лідерства може бути досить суперечливим: міра «домагань» лідера і міра готовності інших членів групи прийняти його провідну роль можуть не збігатися. З'ясувати дійсні можливості лідера – значить в тому числі з'ясувати, як сприймають лідера інші члени групи. Міра впливу лідера на групу також не є величиною постійною: при певних обставинах лідерські можливості можуть зростати, а за інших обставин, навпаки, знижуватися.

Важливо відзначити, що при розгляді проблеми лідерства в зарубіжній психології ототожнюються поняття «лідер» і «керівник» (хоча в німецькій мові, на відміну від англійської, існують обидва поняття). Для вітчизняних дослідників характерно виділяти керівництво та лідерство як два різних явища, властивих організованим спільнотам.

Вимагає окремого розгляду проблема співвідношення двох понять – «управління» і «керівництво». Управління виступає більш широким поняттям, що означає спрямований вплив на систему чи окремі процеси, що відбуваються в ній, з метою зміни її стану або додання їй нових властивостей і якостей. Поняття «управління» відноситься як до технічних («машина – машина»), соціотехнічних («людина – машина»), так і до соціальних («людина – людина») системам. Керівництво ж є окремий випадок керування.

Його основні відмінності в тому, що керівництво

- * обмежується впливом на людей і їхньої спільності;
- * передбачає взаємодію керівника з підлеглими;
- * покликане викликати чиюсь діяльність відповідно намірам керівника.

Поняття «менеджер» і «лідер» не ідентичні. Головне якість лідера – чітке бачення мети, яка іншим представляється в досить туманних обрисах або не уявляється зовсім. Основна ж якість менеджера-керуючого – з найменшими втратами реалізувати певну мету.

Отже, керівництво – це довільний (цілеспрямований) вплив на керованих людей і їхньої спільності, яке призводить до їх усвідомленої і активної поведінки та діяльності, відповідно намірам керівника. Тому керівництво можна назвати управлінням, але далеко не всяке управління є керівництвом.

Основні відмінності між лідерством і керівництвом зводяться до наступного:

- зміст понять: керівництво передбачає організацію всієї діяльності групи, а лідерство характеризує психологічні відносини, що виникають у групі, тобто з точки зору відносин домінування і підпорядкування;
- виникнення: керівництво є закономірний і необхідний атрибут процесу виникнення офіційної організації, в той час як лідерство виникає спонтанно як наслідок взаємодії людей; відповідно цьому керівник звичайно або призначається офіційно, або обирається, а лідер висувається стихійно;

Викладені відмінності підводять нас до наступних визначень понять «керівництво» і «лідерство». Керівництво є процес правового впливу, здійснюваний керівником на основі влади, даної йому державою або групою (у випадках, якщо керівник обирається).

Керівництво більшою мірою є соціальна характеристика стосунків у групі, насамперед з точки зору розподілу ролей управління та підпорядкування. Керівництво засноване на принципах правових відносин, соціального контролю і застосування дисциплінарної практики.

У свою чергу, лідерство є процес психологічного впливу однієї людини на інших при їх спільної життєдіяльності, який здійснюється на основі сприйняття, наслідування, навіювання, розуміння один одного. Лідерство є чисто психологічна характеристика поведінки певних членів групи. Лідерство засноване на принципах вільного спілкування, взаєморозуміння і добровільності підпорядкування.

Таким чином, управлінську діяльність в широкому сенсі слова може здійснювати не тільки керівник, але і лідер. Соціально прийнятним і ефективним в сучасних умовах є керівництво людьми, здійснюване у формі лідерства. В ідеалі ці дві ролі виконує один і той же чоловік, але так, на жаль, буває не завжди.

У традиціях американського менеджменту передбачається, що лідер і керівник – це, як правило, одне і те ж обличчя. При призначенні співробітника керівником на якому-небудь рівні управління бажано, щоб протягом певного терміну (як правило, декількох місяців) він став лідером. Якщо це не вдалося, то за неписаними правилами керівник повинен звільнити займане місце для того, хто може стати лідером.

Переваги лідера полягають у тому, що за ним організація визнає моральне право ухвалення рішення в значущих для неї ситуаціях. Це людина, яка займає вершину на ієрархічній драбині статусу і престижу членів організації.

Чим же відрізняється керівник-лідер від керівника-адміністратора? Найголовніше полягає в тому, що лідер не командує, не наказує і «не тисне» на працівників заради досягнення яких-небудь, часом далеких від їх розуміння, цілей, а веде людей за собою на рішення загальних для даного колективу проблем.

Керувати – це мистецтво змушувати інших виконувати всю роботу.

Список літератури

1. Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шкапова О. М. Менеджмент в організації: Навч. посіб. / Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шкапова О. М. – К.: «КОНДОР», 2002. – 654 с. 2
2. Завадський Й. С. Менеджмент: Підручник / Завадський Й. С. – Т. 2
3. Пантелих А. Керівництво та лідерство :спільні та відмінні риси/А. Пантелих// Менеджмент як фактор розвитку підприємницької діяльності – 2011

УДК 37.015

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ ОФІЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ

В. В. Вінниченко, ст.гр. УП-14

В. О. Липчанський, к.п.н., доц.

Кіровоградський національний технічний університет

У сучасних ринкових умовах господарювання роль керівництва в управлінні персоналом значно посилюється. Управлінські відносини не обмежуються лише низкою функцій пов'язаних з прогнозуванням, плануванням, організацією, мотивацією та контролем, а передбачають здійснення керівником комунікацій на всіх рівнях управління. Це в свою чергу вимагає ґрунтовного аналізу особливостей ділового управлінського спілкування.

Актуальність даної теми очевидна для кожної людини: важливим елементом людського співжиття і взаємин є психологічні контакти і спілкування. Потреба в контакт з подібними до себе існує й у тваринному світі, однак спілкування – величезний дар, набуток суспільного буття людини. Завдяки спілкуванню людина пізнає світ, власну духовність, підтримує психологічний зв'язок з іншими людьми через засоби масової комунікації й безпосередні стосунки, без чого важко зберегти емоційний життєвий статус.

Впродовж останніх десяти років принципи по роботі з персоналом в Україні істотно змінилися. На потужних підприємствах, у корпораціях та організаціях активно використовують зарубіжний досвід у сфері управління персоналом. Разом з тим, існують певні напрямки в менеджменті персоналу, які не знайшли свого повноцінного практичного втілення. До них доцільно віднести психологічні особливості ділового управлінського спілкування.

За одним із визначень, поняття ділове управлінське спілкування це – двосторонній або багатосторонній процес, зумовлений необхідністю здійснення управлінських функцій шляхом встановлення відносин, налагодження зворотнього зв'язку.

Ділове спілкування має свої особливості, а саме: